

Ve filatelii není snad rychlejšího artefaktu, který reaguje rychle a pohotově na okolnosti okolo nás a na probíhající události. Je to dáno tím, že rozhodování o obsahu a formě označení oprávněného uživatele jsou značně decentralizovaně a rozhoduje o něm většinou uživatel a generální zástupce prodejů a servisu příslušné značky výplatního stroje. Přísná pravidla panují "jen" u denního a výplatního razítka či nověji u modrých otisků o obsahu výplatního razítka. Do podoby označení mluví poštovní správa jen velmi ojediněle, i když i zde jsou pravidla (ohledně názvu uživatele, adresy apod.). Pochopitelně, že obsah a forma označení musí odpovídat dobrým mravům a nesmí propagovat zakázané symboly a hesla.

V období 1. republiky výplatní stroje a jejich otisky sloužily hlavně komerčním účelům - v první řadě zrychlení a usnadnění poštovního procesu a odesílání zásilek (výplatní stroj spojil zejména výplatní úlohu a identifikační údaje v jedno). reklamním účelům, ale připomínaly ojediněle i příležitostné události (výstavy, slety, jubilea apod.), a někdy se dotkly i událostí u nás a ve světě. Tato úloha s přenesla i do pozdějších a dnešních dnů. Nedávno jsem zavěsil článek o firmě ABC, která v roce 1938 zajišťovala plynové masky pro případ války s Německem. A ještě předtím jsme zveřejnil otisk, který reagoval na okupaci Československa "bratrskými armádami" v roce 1968 (vysekané sousloví o českoslovesko- sovětském přátelství). Znázorňování a socializace naší společnosti včetně pění oslav na Stalina, Gottwalda a další znaky doby 50. let jsou dalším příkladem a vydaly by na celou knihu a několik exponátů. Příklady, kdy otisk připomíná politické a společenské události, je jistě více.

Dnes zveřejňuji otisk, jehož uživatelem byl **Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku, který je již více méně mezi sběrateli znám. nebyl do okamžiku, kdy mi jej na jedné ze schůzí KPHC SČSF do Celetné přinesl ukázat tehdejší vedoucí sekce historie poštovníctví a emeritní předseda komise poštovní historie a celin v 70. letech ing. Miroslav Polišínský. Uživatel na svém otisku Francotyp FR 8h - 4m reagoval na události španělské občanské války a heslem "*Pomoc pro španělské ženy a děti*" a burcoval československou veřejnost na obranu krvavé války . Zachoval se otisk prvního dne s datem 18. 5. 1937 (RR). Otisk prošlý poštou jsem zatím neviděl, ani ve specializovaném exponátu, ani v námětovém. Nemůžeme určit ani další detaily a nemůžeme ani doplnit nutné údaje k identifikaci.**

Tak aspoň otisk z prvního dne, který nám připomene úžasnou funkci výplatního stroje a jeho otisku, tehdy i nyní a v budoucnosti též.

